

HOŘKOSLADKÝ PŘÍBĚH CUKRU

Přestože výživové trendy velí nesladit, je cukr – ať už řepný, nebo třtinový – stále jednou ze základních ingrediencí běžné kuchyně.

Navíc je součástí oblíbených slazených nápojů, cukrovinek, čokolády nebo zmrzliny. Že si příjem cukrů máme dobře hlídat, je známý fakt.

Kvantita ale není to jediné, co by nás u cukru mělo zajímat – pozornost bychom měli věnovat také jeho původu.

To platí především u třtinového cukru. Jak název napovídá, vyrábí se z cukrové třtiny, vysoké trávy podobné bambusu, která dorůstá do výšky až 6 metrů a pěstuje se převážně v tropických zemích. A v tom je právě problém – podobně jako u jiných plodin, které se k nám dovážejí z Afriky, Asie a Latinské Ameriky.

ROZHODUJÍ TI VELCÍ

Většina cukrové třtiny totiž pochází od drobných pěstitelů, kteří nemají vyjednávací sílu k tomu, aby si za svou úrodu dokázali nasmlouvat odpovídající výkupní ceny. V dodavatelském řetězci zkrátka tahají za kratší konec a musejí akceptovat podmínky velkých hráčů – firem, které produkty z třtiny vykupují, dále zpracovávají a prodávají. Samotní pěstitelé tak mají často problém pokrýt z výtěžku prodeje svoje životní náklady. Běžně se navíc při pěstování třtiny používají pesticidy, které poškozují zdraví i životní prostředí. Situaci pěstitelů dále komplikuje klimatická změna, která přináší větší počet tropických bouří a větší sucha.

„Pěstitelé cukrové třtiny se potýkají nejen s kolísáním cen, ale také s konkurencí z jiných zdrojů. Rozhodnutí EU ukončit omezení vlastní produkce cukrové řepy znamená pro malé pěstitele třtiny na celém světě nebezpečí, že ztratí významné odbytiště. V zemích, jako je Brazílie, Mexiko

Epinesse Gasparová pěstitelka z fairtradového družstva v Bujugu (Tanzanie).

a Thajsko, zase vládní dotace velkovýrobci cukru dolehly na zemědělce v menších státech, kde si vlády nemohou dovolit finančně podporovat místní produkci,” vysvětluje Hana Malíková, ředitelka organizace Fairtrade Česko a Slovensko.

POMOCI MŮŽE SPRÁVEDLIVÝ OBCHOD

Organizace Fairtrade International proto spolupracuje s drobnými pěstiteli cukrové třtiny, aby pomohla zlepšit jejich vyjednávací pozici, ale i jejich podnikání a situaci v komunitách. Především usiluje o rozšíření jejich přístupu na světové trhy a hledá nové cesty prodeje – například využití fairtradového cukru při výrobě zboží s vyšší přídavnou hodnotou, jako je rum. K využití udrží-

telně pěstovaného cukru se hlásí i řada globálních firem, mimo jiné výrobce zmrzlin Ben & Jerry's společnosti Unilever, fairtradový cukr najdete také ve vybraných čokoládách třeba v Lidlu nebo v některých nápojích firmy Pfanner. Díky tomu se v posledních letech výrazně zvýšilo množství cukru, které zemědělci prodávají za podmínek Fairtrade. „A právě zvýšení prodeje fairtradového cukru je cestou k narovnání vztahu mezi pěstiteli a nadnárodními korporacemi,” vysvětluje Hana Malíková. „Proto jsme rádi za to, že prodej cukru s certifikací Fairtrade roste i v České republice.”

ZA LEPŠÍ CENU A BEZ PRÁCE DĚTÍ

A smysl to skutečně má. Fairtradoví pěstitelé totiž díky fairtradovému příplatku ve výši 60 dolarů za tunu cukru získávají za svou úrodu více peněz, které družstva používají na podporu environmentálních projektů, zvýšení efektivity pěstování, na financování komunitních projektů, ale i na přímé platby svým členům.

„Podmínkou certifikace je ovšem mimo jiné pěstování ohleduplné k životnímu prostředí a zákaz dětské práce. Například v Belize se díky iniciativě fairtradových pěstitelů třtiny podařilo zakotvit ochranu dětí i v národní legislativě,” vysvětluje na závěr Hana Malíková.

Cukr je jednou z nejdůležitějších obchodních komodit na světě, ročně se ho celosvětově vyrobí přibližně 175 milionů tun. Většina z toho pochází z cukrové třtiny, na druhém místě je cukrová řepa.

Mezi pět největších producentů fairtradového cukru patří Fidži, Belize, Paraguay, Mauricius a Jamajka. Zemědělci však produkují cukr s certifikací Fairtrade v celkem 19 zemích, v nichž existuje kolem stovky fairtradových družstev sdružujících téměř 55 tisíc pěstitelů.

Zhruba třetina produkce fairtradového cukru je v kvalitě bio. Celosvětově se ročně prodá přibližně 175 855 tun třtinového cukru prodaného za podmínek Fairtrade. Díky tomu pěstitelé získají fairtradový příplatek ve výši 10,3 milionů eur.